

Aldring og helse
Nasjonal kompetansetjeneste

BOLIGTILPASNING & VELFERDSTEKNOLOGI I DRAMMEN KOMMUNE

Mestre hverdagen i eget hjem

KJETIL SENUM

TORHILD HOLTHE

TRYGGE SPOR 2/SAMSPILL-PROSJEKTENE

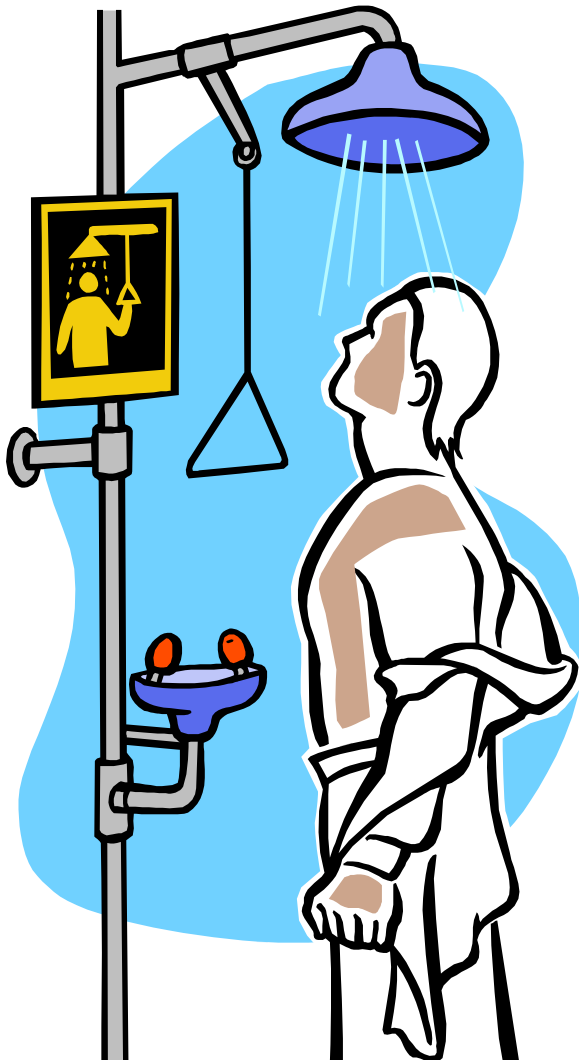
19.11.2014

MÅL: Identifisere «trygghetstjenester»

- Behov for tilpasninger i eksisterende bolig
- Behov for velferdsteknologi som støtte til å mestre hverdagen

Forskningsspørsmål 1

- Hvordan kan/bør eksisterende bolig tilpasses personer med begynnende demens?
- Hvilke tilpasninger i hjemmet bør vurderes i et demensforløp?

Hva er et hjem?

- Sosial kontakt med familie og venner
- Fritid og hobby
- Hvile og avslapping (Lawton 1986)
- Personlig pleie
- Produktive aktiviteter (CAOT 1997)
- Trygghet og sikkerhet
- Kontroll (Cooper & Hasselkus 1992)
- Tilhørighet (Rowles 1991)
- Ensomhet og isolasjon (Socialstyrelsen 1997)

Risikoen i hjemmet (N=257)

- Navigeringsruter inne i hjemmet (48%)
- Badet (40%)
- Tilgjengelighet til og fra boligen (38%)

Hyppigste risikoer for fall

- Tepper, matter, ryer
- Rot der en navigerer/går
- Gulv på bad og WC

Roland & Cummings, 1997)

Kartlegging av fysiske omgivelser

- Adkomst/inngangsparti
- Trapper/heis
- Dører og terskler
- Låser
- Belysning, brytere og ledninger
- Utforming av rom (areal og orientering/navigering)
- Møblering (tepper og ryer)
- Avstand seng – WC
- Dusj/badekar, høyde WC og vannkran
- Oppvarming
- El.sikkerhet
- Internett og tilgang

Skjema	Forfatter/år	Sjekkpunkter	Kommentar
HEAP	Gitlin 2002	192	Krever oversettelse og kulturtilpasning
Housing enabler *	Iwarsson 1997	188	Krever kurs og oversettelse
Self assessment *	Fänge & Iwarsson, 2008	31	Krever kurs og oversettelse
Funksjonsattest for bolig *	NAV, Husbanken, Sør-Trøndelag, feb. 2014	13 domener med underpunkter	Testes i prosjektet
Hjemmevurdering av fysisk miljø	Holthe og Senum 18.03.2014	14 domener med 22 underpunkter	Testes i prosjektet
Kartleggingsverktøy (Midtnorske)	Ringseth og Fosslund Brørs 30.06.14	11 domener med 57 underpunkter	Testes i prosjektet
Verktøy for kartlegging av brukerbehov - VT	Tone Øderud SINTEF (05.09.14)	7 domener med 87 underpunkter	Testes i prosjektet
Boligsjekkliste *	Drammen kom. ET – tjenesten feb.14	9 domener med 62 underpunkter	

* Vurderer tilgjengelighet for fysisk funksjonssvikt

Kunnskap til rett tid- funksjonsattest bolig

Sluttrapport - februar 2014

Husbanken

FYLKESMANNEN I
SØR-TRØNDELAG

TRONDHEIM KOMMUNE

SØR-TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE

Hjemmevurdering av fysisk miljø

Deltaker: _____ Dato: _____

	Risikoer og sikkerhet i hjemmet	Uakt	Problem Ja (kryss)	Kommentarer og forslag til løsning
Dører	Hoveddør (inn og ut av leilighetskomplekset/bygningen) (bredde, terskel, dørautomatikk, tyngde på åpne døren, låstype, ol.l.)			
	Ytterdør (inn og ut av leiligheten og bolig) (bredde, terskel, dørautomatikk, tyngde på åpne døren, låstype, ol.l.)			
	Dør til hage/balkong/veranda (bredde, terskel, dørautomatikk, tyngde på åpne døren, låstype, ol.l.)			
	Andre dører i leiligheten/huset			
Vinduer	Åpne- og lukke			
	Behov for skallsikring (hindre innbrudd)			
Kjøkken	Komfyr – Brukes komfyren? Hvordan/til hva? Når? Og av hvem? Er bryterne forståelige å betjene?			
	Vannkraner – betjening, temperatur på vannet... mv			

Kartleggingsverktøy

utviklet av Det Midtnorske Velferdsteknologiprojektet

Verktøy for kartlegging av brukerbehov - velferdsteknologi

Et kartleggingsverktøy for å avdekke behov og ressurser for å danne et helhetlig bilde av brukers funksjonsnivå og danne grunnlag for å vurdere valg av velferdsteknologi og -tjenester

Boligens egnethet

Subjektiv

Objektiv

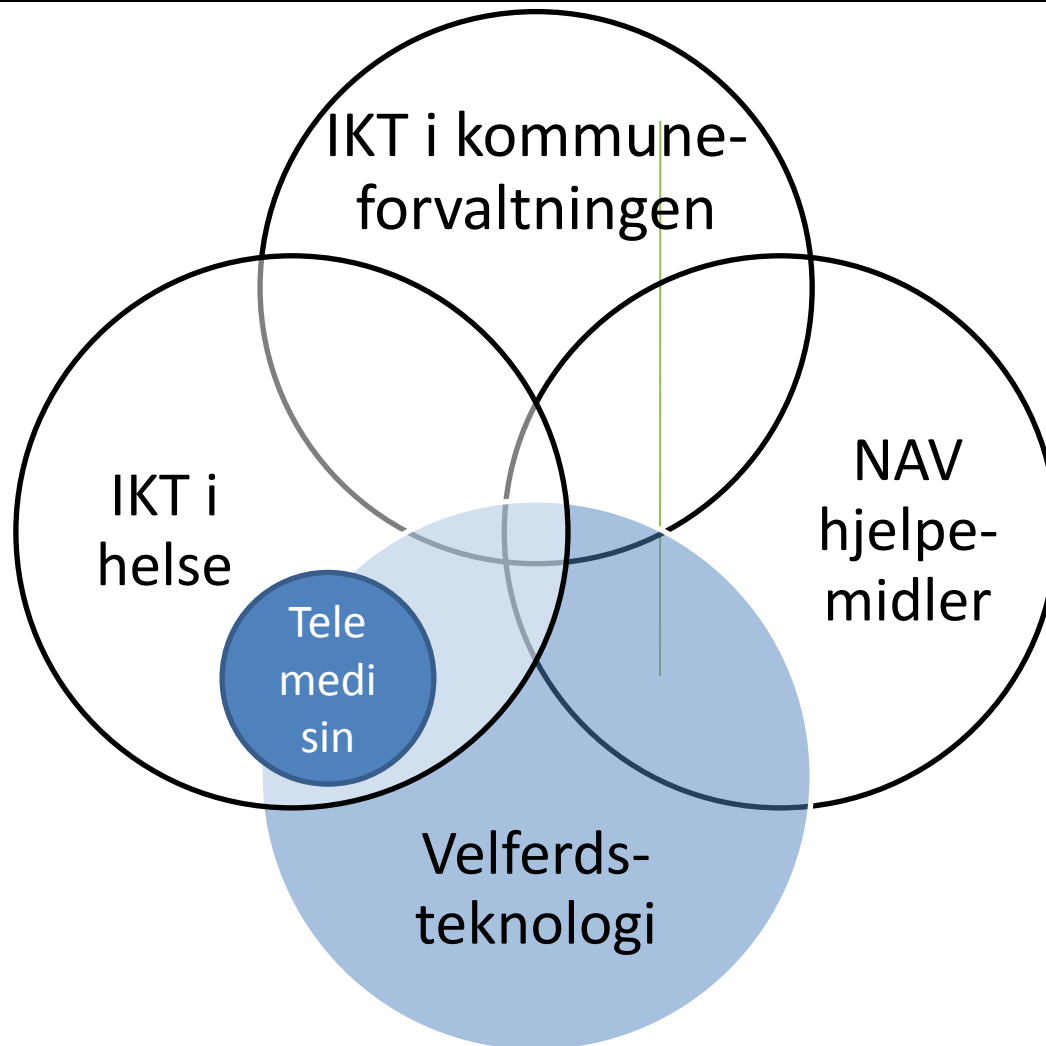
- Tilgjengelighet
- Egnethet
- Bruk av eget miljø
- Sikkerhet
- Privatliv
- Fleksibilitet
- Sosial kontakt

Forskningsspørsmål 2

- Hvordan kan velferdsteknologiske løsninger/hjelpemidler muliggjøre at personer med demens kan bo lengre hjemme?
- Hvordan kan «trygghetspakker» tilpasses behovet til deltakerne/andre personer med demens?

Morgendagens omsorg, Meld.St.29 (s.110)

Meld. St. 29
(2012-2013)

Møting 41 Stortinget

Morgendagens omsorg

Litteratur demens og VT

- Mange positive erfaringer
- Teknologien er ikke alltid robust
- Teknologien er ikke alltid brukervennlig for personer med demens
- Brukermedvirkning og iterative prosesser for å utvikle gode produkter/løsninger
- Pårørende kan oppleve støtte og avlastning
- Brukere kan oppleve å bli tatt på alvor:

«Jeg syns samfunnet viser respekt for sånne som meg, i og med at vi kan få hjelpemidler av det offentlige...» (Haraldsson 2008)

Intervensjon i Drammen

- Identifisere problemer – «hvor skoen trykker»
- Kartlegge behov - for hjelpemidler/VT
- Kartlegge ressurser hos bruker og pårørende
- Anbefale og prøve ut et hjelpemiddel/løsning
- Anskaffe
- Implementere
- Følge opp bruk og nytte

Metoder

Samtale, intervju (ETUQ, COPM m.f.)

Deltakere

Bruker	Kjønn/alder	Bor alene	Diagnose
DR00	Kvinne 64 år	Ja	Kognitive utfall etter slag
DR01	Kvinne	Bor med ektefelle	Osteoporose, svekket førlighet i hender og føtter (bruker rullestol)
DR02	Kvinne 76 år	Bor med ektefelle	Under utredning Drypp frontalt Hukommelsesproblemer
DR03	Kvinne 84 år	Ja	Ischemi, kognitiv svikt? Ensomhet?
DR04	Mann 70 år	Bor med ektefelle	Alzheimer
DR05	Mann 78 år	Ja	Kognitiv svikt, Parkinsons sykdom

Eksempel på intervensjon - DR00 64 år

- *«På sykehjemmet rømte hun..... Hjemme trives hun i eget selskap»*
- Sequele etter hjerneslag, kognitiv svikt
- Ønsket sterkt å bo hjemme
- Familien støttet henne i dette

DR00 utfordringer og tiltak

UTFORDRING	AKTIVITETSPROBLEM	TILTAK
Trafikksikkerhet/ finne veien hjem	Usikker i trafikken	• GPS utlevert via Sissel Eriksen, pleiere/hjemmesykepleie koblet opp• Døralarm er satt opp. Viderekoblet til pleiere/hjemmehjelp
Toalettbesøk	Går uoppfordret på toalettet på både dag- og nattetid. Kan slite med å finne toalettet på nattetid Noe problemer med tørking etter toalettbesøk.	• Ledelys fra NAV• Toalettrullholder ved siden av toalett

GPS

Ledelys-soverom

Toalettrullholder

Hva er felles og forskjellig?

Fra kunnskap om individuell bruk og nytte til vurdering på gruppenivå

Hva er mulig og hva er realistisk?

Deltaker 1

- Bolig
- VT

Deltaker 2

- Bolig
- VT

Deltaker 3

- Bolig
- VT

R = refleksjonsgrupper A1 og A2

Vi lærer mye underveis

Om deltakerens hverdagsliv, fungeringsevne, vaner, rutiner og preferanser

Om pårørende

Om produkter

Om hva som skal til for at en løsning skal fungere

Om boligtilpasning

Om nye oppgaver og samarbeidsrutiner i kommunen

Takk for oppmerksomheten!

Torhild Holthe og Kjetil Senum

torhild.holthe@aldringoghelse.no

Tlf: 91 13 40 88

kjetil.senum@aldringoghelse.no

Tlf: 41 47 39 88

